

1459 -о заседание, 7-9 март 2023 г. (формат „Права на човека“)

Н46-6 Станев срещу България (жалба № 36760/06)

Наблюдение на изпълнението на решенията на Европейския съд

Относитими документи: CM/Notes/1459/H46-6

Решения

Представителите на министрите

1. припомниха, че настоящото дело се отнася до незаконното настаняване на жалбоподателя, страдащ от психично разстройство, в социален дом без негово съгласие; липсата на съдебно средство за защита за оспорване законосъобразността на настаняването, и липсата на право на обезщетение; както и нечовешките и унижителни условия на живот в социалния дом и липсата на ефективни средства за защита в това отношение;

По отношение на условията на живот в социалните домове и средствата за защита

2. припомниха сериозната загриженост, изразена от Комитета против изтезанията и нечовешкото или унижително отнасяне или наказание в неотдавнашното му публично изявление относно, наред с другото, лошите условия на живот и физическото занемаряване на лица, настанени в социални институции в България; отбелязаха с интерес многобройните мерки, приети от властите, които са в правилната посока, но също така отбелязаха, че изглеждат необходими допълнителни мерки, за да се избегнат рисковете от сериозни форми на занемаряване и нехигиенични условия, причинени от недостатъчен брой болногледачи или неподходящи материални условия, задача, която изглежда се усложнява от отдалечеността на много домове; призовава властите да продължат да приемат всички необходими мерки за справяне с най-сериозните проблеми, свързани с лошите условия на живот в социалните домове и центровете от семеен тип, и да използват всички налични средства за внимателно наблюдение на ситуацията, за да могат при необходимост да осигурят бърза намеса за избягване на сериозни форми на занемаряване;

3. отбелязаха, че планът за действие за периода 2022-2027 г., предвиждащ закриването на 41 социални домове до 2027 г., може да се превърне в мощен инструмент за подобряване на условията на живот в средносрочен план, ако се създадат нови заведения в общности, където има квалифициран персонал и социални услуги; приканиха властите да предоставят подробна информация за местата, планирани за нови резидентни услуги, и за въздействието на наредбата за заплатите върху наемането на персонал;

4. приветстваха информацията относно правилата за подаване на жалби до Агенцията за качеството на социалните услуги от лица, настанени в институции, и приканиха властите да предоставят информация относно прилагането на това средство за защита и относно функционирането на вътрешното обезщетително средство за защита ;

По отношение на правните гаранции за настаняване в социални домове и средствата за защита

5. насърчиха властите да осигурят пълно прилагане на процесуалните улеснения и гаранции, предназначени да установят мнението на съответното лице относно настаняването му в социален дом, включително в контекста на съдебното производство (експертна помощ, правна помощ, по-активен подход на съдиите за разглеждане на алтернативни решения), и да предоставят допълнителни примери за практика в това отношение относно лицата под пълно и ограничено запрещение; приканиха властите да посочат дали лицата под пълно запрещение могат да обжалват решение за настаняване; освен това ги приканиха да гарантират, че лицата с тежки когнитивни увреждания, които не са под запрещение, също се ползват от подходящи процедури за установяване на тяхното съгласие, включващи съдебен контрол, когато е необходимо;

6. приканиха властите да приемат мерки за осигуряване на съдебен контрол, съвместим с изискванията на член 5 § 4, като гаранция в случаите, когато дадено лице не е дало валидно съгласие за настаняване или когато желанието на лицето да напусне институцията може да бъде пренебрегнато; отбелязаха, че изискванията на член 5 § 4 могат да бъдат изпълнени най-добре чрез

комбинация от периодичен контрол на разумни интервали и право на засегнатото лице директно да подаде в съда искане за прекратяване на настаняването;

7. приканиха властите да предоставят до 15 декември 2023 г. информация по горепосочените точки, както и да дадат разяснения в отговор на въпросите, посочени в анализа на Секретариата; освен това ги насърчиха да продължат тясното си сътрудничество със Секретариата по всички горепосочени въпроси; решиха да възобновят разглеждането на това дело на своето заседание през март 2024 г. (формат „Права на човека“).